

Kerros ställer ut

Kerros Holmberg är inte bara krönikör i Transportarbetaren. Hon är även konstnär. Nu ställer hon ut på Galleri Cupido, Svartmangatan i Stockholm.

Utställningen är "en inbjudan till existentiella funderingar, dialog om identitet, likheter och olikheter där tid, tanke och liv flyter samman". Utställningen pågick till och med den 30 november.

30
NOVEMBER
2014

Sevärt på Netflix

Sajten tvdags.se har listat tio bra filmer på svenska Netflix. Här är tre av dem:

1 "Gods and Monsters" (Bill Condon, 1998). Om Frankensteinregissören vars passioner väcks till liv av trädgårdsmästaren.

2 "The Brood" (David Cronenberg, 1979). Om en psykiskt instabil kvinna som föder monsterdägg. Låskig, läskig.

3 "Kings of the Road" (Wim Wenders, 1976). Roadmovie om en biografmaskinist som åker runt den tyska landsbygden och rustar upp fallfärdiga biograf.

Omslagsbilden till "Fighting faces of Asia". FOTO: KALLE LARSSON

AGNETA TIPSAR FOTOREPORTAGEBOK

Kämpande kvinnor

"Fighting Faces of Asia" är en feministisk fotoreportagebok där du får möta starka, kämpande kvinnor i Nepal, Indonesien, Filippinerna och Pakistan. Fotografen Kalle Larsson har ägnat månader på resande fot åt att lyssna på kvinnors berättelser om vardagsliv och facklig, politisk kamp. Några av berättelserna är samlade i den här nyutkomna boken, som är skriven på engelska för att lättare kunna spridas över världen.

AGNETA PERSSON

America är mitt uppe i flyttpackningen. Den 1 december åker hon tillsammans med maken och deras två barn till Latinamerika. Först Chile, sen Argentina. De blir borta ett halvår. Han ska vara föräldraledig, hon ska skriva.

FOTO: AGNETA PERSSON

"Den dag jag slutar ta risker kan jag lika gärna dö"

KULTURINTERVJU AMERICA VERA-ZAVALA

Hon tycker musikalerna är fantastiska men intetsägande. Därför tänker hon skriva en egen med vettigt budskap. Möt dramatiker och aktivisten America Vera-Zavala.

Det här kommer du ångra!"

Det är skolchefen som ringer hem till America och skriker. America är 17 år och ordförande i elevrådet på Marks gymnasium utanför Borås. Efter sommarlovet har flera elever fått astmaanfall på grund av mögel i skolan. Nu har America bestämt sig för att organisera en strejk för bättre skolmiljö. Från ledningen är pressen hård. Om hon genomför det här kommer vandra elev att få olovlig frånvaro.

"Förstår du det?!", skriker han.

Shit. America blir rädd men bläser ändå i gång strejken dagen efter. Uppslutningen på skolgården är total. Till och med mattanerna och städarna kommer ut och ställer sig vid deras sida.

Tv filmer och till reportrarna säger chefen, han som kvällen innan skrikt åt America, att den här skolan verkligen har fina och engagerade elever.

GÖTEBORG, 20 ÅR SENARE. Ovanför soffan i vardagsrummet i familjen Vera-Zavalas lägenhet hänger en litografi av konstnären Albin Amelin. Grovhuggna arbetare i tjocka färger. Hon hade ett bra år förra året, säger America, och kunde kosta på sig den där.

Amelin matchar America. Sociala motiv, vänsterpolitiskt och allvarligt. Glättighet göre sig icke besvär. Americas pjäser, monologer, debattartiklar och böcker har handlat om fabriksnedläggelser, papperslösa, förtroendekravaller, gömda flyktingbarn, rasism och demokrati. Seriosa ting. Och härnäst? En musikal.

Va?

–Ja men jag gillar dans, förklarar hon. Våldigt mycket. Jag kan åka till London och se Cats och tycka det är fantastiskt. I går såg jag Kristina från Duvemåla. Fin och vålsjung. Men tråkig. Och lång. Det är det som är mitt problem, att musikalerna är helt

ofarliga och inte säger någonting.

Tillsammans med Salla Salazar från Latin Kings och skivbolaget Redline recordings ska hon nu begå musikdebut och skriva en föreställning med vettigt och samhällskritiskt innehåll. Exakt tema är inte spikat men det kommer bli något om bostadspolitik. Omvandlingen till bostadsrätter förpackad i sångens och dansens format. Det låter... annorlunda.

–Jag gillar att göra saker jag inte gjort innan. Det är den utmaningen jag är ute efter, att se om det går.

I SOFFAN UNDER AMELINS ARBETARE. satt i våras Leo, som egentligen heter något annat. Han kom till America för att berätta allt om hur det är att vara elva år och leva som gömd i Sverige.

På en karta pekade han ut alla mer än 30 ställen i Göteborg som han hade bott på det senaste året. Han berättade hur det är att alltid spela ett spel, aldrig sticka ut, aldrig märkas. Det han sa resulterade i föreställningen *Rött kort* som America gjorde tillsammans med Gabriela Pichler, regissören till filmen *Åta, sova, dö*, och skådespelaren Rasmus Lindgren från Backa teater.

Föreställningen, där Leo spelar sig själv, hade premiär fyra dagar före valet i höstas. Ett medvetet val av premiärdatum.

–Det var inte så att valrörelsen stannade av för att vi hade premiär för 65 personer på Backa teater. Men det var ett inslag i en valrörelse där det finns människor som inte bara saknar en röst utan inte heller får vara med och rösta. Det var viktigt att få det här sagt före valet.

RÖTT KORT HAR FÅTT fina recensioner. Men America har haft anledning att bli irriterad. Folk har ställt frågor som riktats åt galet håll. Hur gjorde de rent praktiskt? Vilka risker utsatte de Leo för? Vilka risker utsatte

” Det är lite ironiskt att jag har framfört monologen Det fullständigt flexibla fruntimret. Jag har alltid haft 28 bollar i luften samtidigt och det går man sönder av. Kanske fick jag mina tumörer av det.

Skådespelaren Kim Anderzon till Expressen strax före sin död.

STATISTIK BOKUTLÅNING

1,8

miljoner böcker lånades förra året ut på landets sjukhusbibliotek. Av dessa var ungefär 162 000 skönlitteratur för vuxna och 40 000 skönlitteratur för barn.

AKTUELL MED

Rött kort. En föreställning om att vara gömt barn i Sverige, på Backa teater i Göteborg. Avslutades med gästspel på Kulturhuset i Stockholm den 29 och 30 november.

Sara, Sara, Sara! Monolog om författaren Sara Lidmans liv, spelas på Västerbottensteatern till och med februari nästa år.

Att läsa: Motståndets estetik. Radioföljetong i tre delar om förtroendekravaller. Sändes i P1 tidigare i höst. Ligger kvar på sr.se för lyssning.

de sig själva för? Ingen frågade hur de skulle kunna hjälpa människor i samma sits som Leo.

–Det är så otroligt ofta de som tar en risk måste förklara varför de gör det. Men de som aldrig tar en risk behöver inte förklara varför de inte gör det. Ibland måste man ta risker, annars sker ingen utveckling. Den dag jag slutar ta risker kan jag lika gärna dö.

SKOLSTREJKEN 1994 PÅ Marks gymnasium blev det stora elddopet i uppror. America lärde sig en sak där hon darrande stod upp mot hotfulla vuxna. Att rädsla är en irrationell känsla. Att det aldrig finns någon anledning att ducka för en strid som måste tas. Att kampen ständigt går vidare.

–Det finns alltid något mer att göra. När man har gjort något finns det något annat. Även i ett bättre samhälle kommer det finnas saker att ta itu med.

AGNETA PERSSON

Rasmus Lindgren och 11-åriga "Leo" i Backa teaters uppsättning "Rött kort" – om att spela vanlig och vara gömd. FOTO: ASA SJÖSTRÖM

CITERAT AMERICA VERA-ZAVALA

” Jag var nog en udda fågel som barn. I stället för att klättra i träd, hjula eller spela fotboll så satt jag på biblioteket och läste, läste och läste. Grekisk mytologi och om vampyrer i mitt födelseland Rumänien. Inget var anpassat för barn. Bibliotekarierna accepterade allt och hjälpte mig. Jag hade inte varit där jag är i dag utan dem.”

” Bara för att jag tar en grupps ställning betyder det inte att jag tycker att allt de gör är rätt.”

” Jag hade en otroligt våldsam upplevelse av rasism i och med Ny Demokrati i början av 1990-talet. Flyktingförläggningar brann, lasermannen härjade och jag och min mormor blev för första gången kallade för svartskallar. Jag hade alltid sett mig som svensk och så tog sig någon annan rätten att definiera mig som något annat.

Det var oerhört smärtsamt och jag har inte kommit över det än.”

” När jag var i Toronto 2007 och studerade communityteater fick jag höra att det svåraste med den här teaterformen var att förstå vad det innebär att bli aktivist. Men jag kom från andra hållet, jag visste hur det är att söka upp folk, att skapa nätverk. Det är vanligare att det är kulturmänniskor som kommer in från andra sidan. Jag kom redan därifrån.”

KRÖNIKA MICHAELA LEO

Barn med extra allt behöver förståelse

Morgnar är speciella när man har barn. Dörren öppnas och ett barn tar steget ut i vintermörkret och det andra barnet stannar och säger: "Mamma, måste kissa!"

Av med kläderna och under tiden oroar man sig för vart det första barnet tog vägen. Fort på med kläderna igen och ut, där barnet plaskar i en lycklig hög av lera, vatten och sand, men tid finns inte för att byta några kläder utan vardagsrutinen får slaska på tills alla är på de platser de ska vara innan arbetsdagen kan börja. Det är en vanlig morgon, det.

FÖR MIG OCH EN DEL ANDRA FÖRÄLDRA adderas en extra dimension. Vi har fått barn som är lite utöver det extra. Förutom morgontrötthet och stress så kan våra barn, helt utan tidigare varningstecken, explodera för att något gått till på ett sätt som de inte har tänkt sig. Kanske är vantarna i tvätten, eller så hamnar strumpan snett, det kan till och med vara så att vädret inte är som förväntat.

Det här kan inte våra barn hantera. De är inte flexibla. De vet inte hur de ska kunna ändra sig och tänka annorlunda så snabbt som omvärlden anser att de bör kunna klara.

Det har hänt att min son blivit hysterisk och sparkat mig i ryggen under pågående bilfärd för att jag kört en annan väg än den vanliga. När han fick ett par nya skor började han skrika, gråta, slänga dem i backen och tugga på dem för att förstöra dem.

När det gäller kamrater kan vi nog vara överens om att det inte är lätt att vara vän med någon som helt oprovocerat blir tokilsken, spottar på dig eller smäller till dig i ansiktet och efteråt inte ens minns att han har gjort det, utan i stället blir kränkt, ledsen och arg när du säger att han slog dig. I hans medvetande ljuger du!

KANSKE UNDRAR DU NU VAD DET ÄR FÖR FEL på mig som förälder. Det är ju bara att säga till ungen. Ta bort tv:n, eller någon favoritleksak, tills han lyder. Hur svårt ska det vara?

Svaret är följande: Det är ungefär lika svårt för min son att ändra sitt beteende som det är för någon som är förlamad att hoppa hopprep. Det handlar inte om att han inte vill och det handlar inte heller om att han skulle vara medvetet ute för att jakas med oss föräldrar, sina lärare eller sina vänner. Det handlar om att han inte förmår göra det.

En jämförelse: Om du märker att du börjar få svårt att tyda vägs skyltarna när du är ute och kör så går du till en optiker. Ni konstaterar att synen har försämrats. Tror du nu att optikern kommer att säga: "Du behöver glasögon!" eller tror du att hen säger: "Du behöver bara verkligen anstränga dig för att se, du vill nog inte se tillräckligt mycket, helt enkelt."

Om hen säger som i alternativ två så det inte en optiker som du kommer att lyssna på, eller hur?

DET ÄR SAMMA SAK MED MITT BARN. Han behöver rätt verktyg för att hantera sin verklighet. Och mer än något annat, vad både jag, han och alla andra föräldrar med explosiva barn behöver, är omgivningens förståelse för att alla barn med funktionshinder inte har synliga sådana.

Det är inte lätt. Men jag ber dig att åtminstone försöka.

Michaela Leo är tidigare parkeringsvakt, ordförande i Transports Linköpingsavdelning och förbundets valledare inför senaste valet. Just nu är hon anställd som organiserare på Handels i Örebro.

↑ **Det är relativt myggfritt för närvarande.**

↓ **De som saknar tak över huvudet kommer att ha svårt att glädjas åt myggfriheten.**

